

Ημερίδα για την «Ψηφιακή Γνώση και Ευημερία»

**Ομιλία του Προέδρου της ΕΕΤΤ
Καθηγητή κ. Νικήτα Αλεξανδρίδη**

με θέμα «Η Ευρυζωνικότητα, το Ίντερνετ, και ... άλλες σκέψεις»

1 Φεβρουαρίου 2006

Κύριε Υπουργέ, κύριε Πρύτανη και κύριε Αντιπρύτανη του ΕΜΠ, κυρίες και κύριοι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Κατ' αρχάς θα ήθελα να απευθύνω σε όλους σας τις πιο θερμές μου ευχές για την νέα χρονιά, και να σας καλωσορίσω στην Ημερίδα για την «Ψηφιακή Γνώση και Ευημερία». Επίσης θέλω να συγχαρώ τον συνάδελφο και συνεργάτη μου στην ΕΕΤΤ Αντιπρύτανη του ΕΜΠ κ. Π. Κωττή για αυτήν του την πρωτοβουλία, καθώς και τους συνεργάτες του που συνέβαλαν στην οργάνωση αυτής της Ημερίδας. Τέλος θέλω να τους ευχαριστήσω για την τιμή που μου έκαναν να ανοίξω με την εισαγωγική παρουσίαση την πρώτη Συνεδρία της Ημερίδας.

Το θέμα της Συνεδρίας αυτής έχει τίτλο «Γιατί καθυστερεί στην Ελλάδα η ανάπτυξη της Ευρυζωνικότητας». Όπως οι περισσότεροι σας ίσως γνωρίζετε, βρίσκομαι στη θέση αυτή μόλις 5 μήνες, ενώ τα τελευταία 20 χρόνια εργαζόμουν στο εξωτερικό. Συνεπώς κρίνω τον εαυτό μου σαν τον λιγότερο κατάλληλο για να παρουσιάσω τι έγινε (ή μάλλον τι δεν έγινε) στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια και ποιες είναι οι αιτίες για την καθυστέρηση αυτής της ανάπτυξης. Πάντως απ' ό,τι καταλαβαίνω μερικές είναι ότι υπάρχουν λίγοι χρήστες λόγω μικρού αριθμού Η/Υ, ότι η σύνδεση είναι ακριβή (φταίει ο ΟΤΕ, φταίει η γεωγραφία μας, ..), ότι γίνονται λίγες διαδικτυακές συναλλαγές (με τις τράπεζες, με το Δημόσιο, κλπ), ότι υπάρχει ελάχιστο περιεχόμενο και εφαρμογές Διαδικτύου, κα. Είμαι δε σίγουρος ότι οι υπόλοιποι εκλεκτοί ομιλητές είναι σε θέση και να αναπτύξουν και να αναλύσουν αυτά τα αίτια καλύτερα από μένα. Επίσης πιστεύω ότι οπωσδήποτε τέτοιου είδους αναλύσεις και καταγραφές αποτελούν πολύ χρήσιμο εργαλείο για τον απαραίτητο εποικοδομητικό προβληματισμό.

Συνεπώς αποφάσισα να μην σταθώ στο παρελθόν αλλά να κοιτάξω μπροστά, να αναφέρω τι στόχους θα πρέπει να θέσουμε σαν Χώρα, και να παρουσιάσω μερικές μου σκέψεις για το πώς θα μπορέσουμε να τους πετύχουμε. Αυτή η διαφάνεια είναι φαντάζομαι γνωστή σε όλους σας. Μας δείχνει ότι είμαστε οι τελευταίοι των 25, γεγονός που μου προκαλεί βαθύτατη θλίψη διότι πιστεύω ότι σαν χώρα είμαστε ικανοί να καταφέρουμε περισσότερα. Γι' αυτό νομίζω ότι χρειάζεται ένα φιλόδοξο όραμα που θα το πιστέψουμε και θα το ασπαστούμε όλοι, ότι πρέπει να αντιληφθούμε πλέον το κατεπείγον του θέματος (δηλ. δεν έχουμε την πολυτέλεια του χρόνου γιατί οι εξελίξεις τρέχουν με ξέφρενους ρυθμούς), ότι χρειάζεται το κράτος και οι επιχειρήσεις να κάνουν επιτυχημένες επενδύσεις, και ότι πρέπει να συνεργαστούμε όλοι μας ώστε να πετύχουμε αυτόν τον εθνικό στόχο.

Την σύντομη αυτή εισήγηση θα εστιάσω στα εξής: που είμαστε σήμερα, που θέλουμε να πάμε, τι στόχους βάζουμε, πώς μπορούμε να τους πετύχουμε, και τον ρόλο που μπορεί να παίξει η ΕΕΤΤ.

1) ΠΟΥ ΕΙΜΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ

Είναι σ' όλους σας γνωστό ότι όχι μόνον είμαστε οι τελευταίοι των τελευταίων στη ΕΕ αλλά ότι κάθε νέο μέλος που μπαίνει μας ξεπερνάει σύντομα. Οι πρόσφατες μετρήσεις δείχνουν ότι στις αρχές του 2006 έχουμε 160K ευρυζωνικές γραμμές, δηλαδή είχαμε σε ένα χρόνο αύξηση της τάξεως του 200%. Ο ΟΤΕ δηλώνει ότι τους τελευταίους δυο μήνες προσθέτει περίπου 25K γραμμές/μήνα ή περίπου 300K το έτος, και ότι έχει τριπλασιασμό των ρυθμών επέκτασης.

Όσον αφορά την Ευρώπη, η ευρυζωνική διείσδυση στα νοικοκυριά της είναι σήμερα περίπου 32%, οι ρυθμοί όμως ευρυζωνικής ανάπτυξης της φαίνεται ότι έφτασαν ήδη στο μέγιστο τους και προβλέπεται ότι απ' εδώ και πέρα θα μειώνονται. Ο μέσος ρυθμός το 2005 στους 25 ήταν 650K νέες συνδέσεις κατ' έτος, ο οποίος επίσης προβλέπεται εφεξής μειούμενος.

Εμείς, αν συνεχίσουμε έτσι, και αν π.χ. προσθέσουμε άλλες περίπου 80K συνδέσεις/έτος από τους εναλλακτικούς παρόχους, τότε στα τέλη του 2010 θα έχουμε 1,9M συνδέσεις. Αν πετύχουν οι χρηματοδοτήσεις των προγραμμάτων της ΚτΠ και

μαζί με το WiMax προσφέρουν άλλες 120K συνδέσεις κατ' έτος, (δηλ. σύνολον 500K/έτος), τότε στο τέλος της 10ετίας θα έχουμε 2.5M συνδέσεις.

Τέλος θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το 98,5% απ' αυτές τις συνδέσεις είναι τεχνολογίας DSL και αποκλειστικά σχεδόν στο δίκτυο του ΟΤΕ, διότι δεν υπάρχουν ούτε εναλλακτικές τεχνολογίες ευρυζωνικής προσπέλασης αλλά ούτε και εναλλακτικά δίκτυα υποδομής. Όταν μιλάμε δε για DSL, πάνω απ' το 89% των γραμμών είναι σε συνδέσεις με ταχύτητες κάτω των 512kbrs, χωρίς καν στοιχειώδη εξασφάλιση ποιότητας υπηρεσίας προς τον χρήστη.

2) ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΠΑΜΕ

Θα' θελα εδώ να καταθέσω δυο σημεία του προβληματισμού μου: (α) Πρώτο σημείο είναι, πιστεύω, ότι υπάρχει ανάγκη ενός κεντρικού συντονισμού για μια στρατηγική ανάπτυξης γενικότερα του Διαδικτύου στη χώρα μας. Διότι μόνη της η ευρυζωνικότητα δεν θα σημαίνει τίποτε αν δεν προβλέψουμε πως θα την αξιοποιήσουμε στο μέγιστο. Διότι έστω ότι καταφέρνουμε να κατασκευάσουμε αυτή την υποδομή των ταχέων λεοφωριόδρομων πληροφορίας. Τι είδους διαρκείς επενδύσεις προσβλέπουμε ότι αυτή θα μας φέρνει στη συνέχεια από το εξωτερικό; Μήπως θα είναι πιο σωστό να στοχεύσουμε πιο πέρα από την ευρυζωνικότητα; (β) Το δεύτερο σημείο προβληματισμού μου είναι η απουσία ενός μεγάλου οράματος που θα συναρπάσει τον λαό, το Κράτος και την επιχειρηματική κοινότητα, και που θα το πιστέψουμε όλοι και θα συστρατευθούμε του για να το πετύχουμε.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη αυτά τα δυο σημεία προβληματισμού μου, θα τολμήσω να προτείνω το εξής όραμα: **«μέχρι το 2015 η Ελλάδα να γίνει μια Διαδικτυακή δύναμη στην Ευρώπη»**, κυρίως σε ότι αφορά τις υπηρεσίες και τις εφαρμογές επάνω στο Ιντερνετ, πρώτον γιατί αυτές δεν απαιτούν πολύ μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια, δεύτερον διότι μπορούν να αποτελέσουν μια συνεχή ροή ξένου συναλλάγματος και επενδύσεων στη χώρα μας, και τελικά διότι πιστεύω ότι ταιριάζουν περισσότερο στο χαρακτήρα μας και τις ικανότητες μας σας λαός.

3) ΤΙ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΑΖΟΥΜΕ

Για να πετύχουμε το όραμα μας αυτό προτείνω να βάλουμε τους εξής δύο ενδιάμεσους στόχους:

- μέχρι το 2010 να παρέχεται ευρυζωνικότητα σε όλους τους Έλληνες και
- μέχρι τότε η Ελλάδα να καταστεί Διαδικτυακός Κόμβος για τα Βαλκάνια και την Μέση Ανατολή.

4) ΠΩΣ ΘΑ ΦΤΑΣΟΥΜΕ ΕΚΕΙ

4.1 Γενικά

Αν όλοι μας πιστέψουμε στην αναγκαιότητα του οράματος, τότε θα πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτό δεν θα το πετύχουμε ποτέ αν συνεχίσουμε να ακολουθούμε την πεπατημένη. Θα πρέπει να προταθούν δραστικά καινοτόμες λύσεις, και όλοι μας να «σκεφτούμε έξω από το κουτί» (think outside the box). Επίσης θα απαιτηθεί αλλαγή νοοτροπίας και να σταματήσουμε να λέμε συνεχώς ότι «αυτά δεν γίνονται στην Ελλάδα». Μπορούμε να προηγούμαστε άλλων χωρών και όχι πάντα να ακολουθούμε. Αντί λοιπόν να αισθανόμαστε ντροπή που είμαστε πάντα ουραγοί, καλύτερα να πιστέψουμε επιτέλους στις ικανότητές μας. Το έχουμε ήδη αποδείξει ότι αν όλοι μας πιστέψουμε στο όραμα μπορούμε να τα καταφέρουμε. Όπως όμως και με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, πρέπει να δημιουργηθεί σε όλους μας η αίσθηση του κατεπείγοντος. Δεύτερον, φοβάμαι ότι βλέποντας μόνο το «δένδρο» και όχι το «δάσος», «η εγχείρηση μπορεί να πετύχει αλλά ο ασθενής να πεθάνει». Δηλαδή, μπορεί να κατορθώσουμε να ενισχύσουμε αποτελεσματικά τον εσωτερικό ανταγωνισμό, αλλά να μην αποτρέψουμε να έλθει στο εγγύς μέλλον μια Google, ή μια eBAY (για να μη πω κάποια άγνωστη Κινέζικη ή Ινδική εταιρεία) και μας φάει! Οι έλληνες επιχειρηματίες θα πρέπει να ξεφύγουν από την ελληνική εσωστρέφεια, να αντιληφθούν σύντομα ότι οι ανταγωνιστές είναι έξω και όχι πλέον μέσα στην χώρα, και να καταλάβουν ότι η αγορά στην οποία θα πρέπει να απευθύνονται δεν είναι μόνον ελληνική. Είναι όλος ο κόσμος. Το Ίντερνετ και ο ψηφιακός κόσμος δεν έχουν σύνορα, και η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών δεν είναι απαραίτητο να έχει γεωγραφική γειτνίαση με το σημείο παραλαβής ή κατανάλωσης τους. Να γίνουν επενδύσεις σε τέτοιες υπηρεσίες και εφαρμογές του Ίντερνετ που θα μπορούν να αποσταλούν στο εξωτερικό. Είναι πλέον ξεκάθαρο σε όλους μας ότι όπως δουλέψαμε ως τώρα δεν καταφέραμε και πολλά πράγματα, και συνεπώς πρέπει να σταματήσουμε να δουλεύουμε κατά τον ίδιο τρόπο, αλλιώς θα συνεχίσουμε τις αποτυχίες μας.

4.2 Σε πολιτικό επίπεδο

Για να φτάσουμε όμως εκεί, και επειδή το πρόβλημα είναι πολυσύνθετο, απαιτούνται κινήσεις και αποφάσεις στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο. Θα πρέπει δηλαδή ο Πρωθυπουργός και ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης να αντιληφθούν το κατεπείγον του θέματος και να συμφωνήσουν κατ' αρχάς στο όραμα, και ύστερα στο ότι οι Υπηρεσίες Διαδικτύου και Πληροφορικής (ΥΔΠ) αποτελούν κλάδο που έχει προοπτική μεγάλης ελληνικής επιτυχίας στο εξωτερικό. Να στηρίξουν την κοινή εθνική στρατηγική, και να συμφωνήσουν ότι το μεγαλύτερο μέρος του 4ου ΚΠΣ θα επενδυθεί προς επίτευξη αυτού του οράματος. Στη συνέχεια θα πρέπει να ορισθεί ένα ικανότατο άτομο, κοινής αποδοχής, ως ο μόνος υπεύθυνος για θέματα Διαδικτύου και Πληροφορικής (διότι δύο υπεύθυνοι σημαίνει ότι δεν υπάρχει κανένας υπεύθυνος). Αυτό το άτομο θα προΐσταται μίας ευέλικτης «Υπηρεσίας» παρά τω Πρωθυπουργώ, η οποία θα συντονίζει τις ενέργειες και θα παρακολουθεί την υλοποίηση του οράματος. Ένα άτομο που δεν θα αλλάζει με κάθε ανασχηματισμό ή αλλαγή κυβέρνησης. Το πρώτο δε μέλημα αυτής της «Υπηρεσίας» θα είναι να καταστρώσει έναν κοινώς αποδεκτό «οδικό χάρτη» ανάπτυξης και επίτευξης των στόχων. Το μοντέλο βέβαια αυτό το έχουμε εφαρμόσει ήδη στη χώρα μας για την εκτέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων και είχαμε μεγάλη επιτυχία.

4.3 Τα «καθημερινά» προβλήματα

Παράλληλα με την προσπάθεια υλοποίησης του οράματος χρειάζεται να γίνονται ενέργειες που επιλύουν τα λεγόμενα «καθημερινά προβλήματα». Π.χ., να γίνουν άμεσα επενδύσεις στην έρευνα, στη γνώση και στις νέες τεχνολογίες. Να δημιουργηθεί κλίμα που θα ελκύει επενδύσεις στο κλάδο (π.χ., φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις στο Ίντερνετ) και να αρθούν νομοθετικά εμπόδια στην εξάπλωση του Ίντερνετ (π.χ., να θεσπιστεί η τηλε-εργασία). Ένα άλλο παράδειγμα που θα επιταχύνει τις εξελίξεις είναι να αποφασιστεί η μετάβαση της Χώρας στην ψηφιακή TV πριν το 2012, χωρίς αδειοδοτικούς περιορισμούς.

Θα πρέπει επίσης να αρχίσει μια συντονισμένη προσπάθεια για μια διετία εντατικού ρυθμού ενημέρωσης του κοινού για τα οφέλη της χρήσης του Διαδικτύου, της ασφάλειας των ηλεκτρονικών συναλλαγών, για το κέρδος στο χρόνο και στην ποιότητα ζωής που προσφέρει η χρήση ψηφιακών εφαρμογών, κλπ. Να δομηθεί και το κατάλληλο περιβάλλον αξιοποίησεως της ευρηματικότητας των Ελλήνων. (Το όνειρο

του καθένα μας θα πρέπει να είναι πότε θα βρεθούν οι 2 Έλληνες φοιτητές που θα επινοήσουν στο «γκαράζ» τους την επόμενη εφαρμογή Skype ή τη σύσταση της επόμενης Google.) Να δούμε πως τα καταφέρνουν αυτά τα πράγματα στο εξωτερικό και να τα αντιγράψουμε ή να τα προσαρμόσουμε στη χώρα μας.

Ταυτόχρονα, η Πολιτεία, ο ΟΤΕ, οι εναλλακτικοί πάροχοι, οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας, και άλλοι φορείς θα πρέπει να καθίσουν σ' ένα τραπέζι και να συμφωνήσουν σε ορισμένα πράγματα και βήματα δράσης. Ο ΟΤΕ να πιστέψει ότι πρέπει να συνεργαστεί. Όχι μόνον γιατί υποχρεούται από τον Νόμο, αλλά και διότι και ο ίδιος θα έχει σημαντικά οικονομικά οφέλη από τη διεύρυνση της αγοράς των ψηφιακών επικοινωνιών και υπηρεσιών που θα φέρει ο υγιής ανταγωνισμός. Όλοι οι εναλλακτικοί παίχτες της αγοράς θα πρέπει να πεισθούν να αγωνίζονται για να «μεγαλώσει η πίτα» και όχι για το πως θα μοιράσουν την εσωτερική πίτα (η οποία δεν μεγαλώνει γιατί παραμένουμε 10 περίπου εκατομμύρια άτομα και γιατί το μέσο εισόδημα μας δεν αυξάνει ραγδαία). Αυτό μπορεί να γίνει αφού δεχθούν ότι φταίνε και οι ίδιοι για ό,τι τους συμβαίνει και να μην μέμφονται μόνον δυνάμεις εκτός του εαυτού τους!

5) ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤΤ

Πριν κλείσω τη σύντομη αυτή ομιλία μου θα ήθελα να αναφερθώ και στην ΕΕΤΤ και τις ενέργειες που κάνει ώστε να συμβάλει στην ανάπτυξη του κλάδου.

Η ΕΕΤΤ, με βάση και τον Νέο Νόμο που επί τέλους ψηφίστηκε, έχει πλέον τη σχεδόν πλήρη αρμοδιότητα για την ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς επίσης και για ζητήματα ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ο νέος νόμος δίνει περισσότερα όπλα στην ΕΕΤΤ να εξασκήσει το ρυθμιστικό της έργο και να επιτρέψει να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός προς όφελος του πολίτη, των επιχειρήσεων, και γενικότερα της Ελληνικής Οικονομίας. Επίσης ανοίγει το δρόμο για την πλήρη και ουσιαστική απελευθέρωση της αγοράς του ευρυζωνικού Ιντερνετ, επιτρέπει την καλύτερη διαχείριση και ανακατανομή του φάσματος, και ενθαρρύνει τις επενδύσεις στην υποδομή ευρυζωνικών δικτύων (ενσύρματων, ασύρματων, οπτικής ίνας).

Ο νέος νόμος όμως είναι μόνον η αρχή. Οι άμεσες και επείγουσες υποχρεώσεις της ΕΕΤΤ είναι να υλοποιήσει την έγκαιρη και σωστή έκδοση όλων των απαραίτητων κανονιστικών κειμένων που προβλέπονται στο νέο Νόμο, καθώς και να επανεξετάσει και να προσαρμόσει το υφιστάμενο δευτερογενές πλαίσιο στις επιταγές του νέου Νόμου. Επίσης, ολοκληρώνουμε γρήγορα την Ανάλυση των 18 επιμέρους Αγορών με βάση το νέο πλαίσιο και την ταχεία υιοθέτηση και απαραίτητη εξειδίκευση των Κανονιστικών Μέτρων (των Remedies) που θα εφαρμόσουμε, ελπίζουμε δε όλα αυτά να τα έχουμε τελειώσει πριν το καλοκαίρι.

Επίσης πιστεύουμε ότι η ανάπτυξη ασύρματων ευρυζωνικών δικτύων (UMTS, Wi-Fi, WiMax, κλπ) μπορεί να αποτελέσει μια διέξοδο και η ασύρματη πρόσβαση WiMax έναν εναλλακτικό τρόπο υλοποίησης του «τελευταίου μιλίου». Η ΕΕΤΤ σε μια συνεχή προσπάθεια βέλτιστης αξιοποίησης των σπάνιων πόρων των φασματικών συχνοτήτων, έχει ήδη προτείνει προς το ΥΜΕ την διεύρυνση του πλαισίου χρήσης των τεχνολογιών WiFi τόσο στα 2.4 όσο και στα 5,5 GHz. Επίσης έχουμε δρομολογήσει τις διαδικασίες αδειοδότησης του ελεύθερου φάσματος στη ζώνη των 3,5GHz που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τεχνολογίες Σταθερής Ασύρματης Πρόσβασης τύπου WiMax. Εξετάζουμε δε διάφορα σενάρια, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών αδειών, της κατάτμησης αδειών και του spectrum trading, σενάρια αδειοδότησεως υπό τον όρο «use it or lose it», κλπ

Τέλος, αν με ρωτούσατε για τον ρόλο της ΕΕΤΤ γενικότερα, θα σας έλεγα ότι αυτό που προσωπικά θέλω να δω είναι μια ΕΕΤΤ Ευρωπαϊκών προδιαγραφών, που θα αναλαμβάνει περισσότερο στρατηγικό ρόλο έτσι ώστε να αποτελέσει βασικό μοχλό ανάπτυξης και εξάπλωσης των ευρυζωνικών ψηφιακών επικοινωνιών και των νέων εφαρμογών του Ιντερνετ στη χώρα μας. Μια ΕΕΤΤ που μέσω των ρυθμιστικών της ενεργειών και αποφάσεων θα βλέπει μπροστά και θα στοχεύει το μέλλον, ώστε να ενισχύσει τη στρατηγική μετάβασης στην εποχή του IP, να υποστηρίξει νέα καινοτόμα ανταγωνιστικά προϊόντα και πολλαπλές διαδικτυακές υπηρεσίες (quaduple-play), και να παρακολουθεί την εφαρμογή τους ώστε να συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη του κλάδου των ψηφιακών επικοινωνιών και του Ιντερνετ. Μια καινοτόμα Υπηρεσία που θα προτείνει νέες λύσεις σκεπτόμενη «έξω από το κουτί».

Κλείνοντας, θα πω ότι θεωρώ πως βρισκόμαστε πλέον σε ένα κομβικό σημείο για την επιτυχή εξάπλωση της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα. Τώρα μας περιμένει όλους, το κράτος, την ρυθμιστική αρχή, και τις επιχειρήσεις, πολλή δουλειά. Η ΕΕΤΤ δεσμεύεται να αξιοποιήσει το μέγιστο των δυνατοτήτων που της παρέχονται για να συμβάλει στον εθνικό στόχο. Από μέρους μας προετοιμάζουμε πυρετωδώς τις λεπτομέρειες των στρατηγικών μας σχεδίων και κατευθύνσεων τις οποίες θα σας παρουσιάσουμε σε επόμενη μας συνάντηση.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.